

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 104. ANULU XV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joia si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu pnenumeratiunii pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. car pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era peo jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratelo se platescu pentru inceia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 31 Decembre 1867. (12 Ian. 1868)

Invitare de prenumeratiune

„Telegrafulu Romanu“.

Apropiandu-se capetulu anului 1867, se deschide prin acest'a prenumeratiune noue la acest'a foia „Telegrafulu Romanu“, va esti ca si pana acum de doue ori pe septemana Joia si Dumineca. — Pretulu abonamentulu e:

Pentru Sabiu pe anu 7 fl., pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 75 xr. v. a.

Pentru Trannia si Monarchia austriaca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl., pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Principatele rom. unite si strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl. pe 1/4 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardia cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a ni se tramite francate — adresandu-le de dreptulu la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Telegramu

(la „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.)

Fagarasiu 30 Decembre 1867.

Inteligentia districtulu si cetate Fagarasiu, la trecerea pe aici a deputatulu si consiliariulu cavaleru de Puscariu, lu binevent'a si ser'a i aduse conductu de facile.

La finea anului.

Astadi espira anulu vechiu si mane se incepe anulu nou; cel'a ne paresce fara de a ne fi implinitu dorintele nostre cele mai insemnate, dara totu odata, fara de a lasa a se realisa tote temerile, ce le avem de dinafara.

Anulu trecut, putem sa dicemu, ca cu putina exceptiune, a fostu alu pacei. Elu a impletit in eunon'a sea de pace catu ne privece afacerile statulu nostru in laineru doue acte insemnate si adeca: incoronarea Regelu Ungariei si de formarea de ministerii responsabile, dupa tote formele constitutionali, in ambe partile imperiulu de dincode si de dincolo de Lait'a.

Ce se atinge de tierile din afara, apoi pacea a tinut un'a din cele mai splendide festivitati ale ei — espusetiunea universala dela Parisu.

Exceptiunea, carea a intunecat orizonulu de pace in Europ'a, a fostu revolutiunea din Spania, din Creta si unele miscari din imperiulu otomanu, precum si sangerosele lupte dela Monte rotondo si Mantana si in fine unele miscari in Iria, cari a remasu numai pia desideria, dara totu odata maru de certa.

Eata in putine cuvinte icon'a anulu trecut.

Reintorcandu-ne privirea la afacerile ce ne atingu mai deaprobe, deca amu si ave multe motive, cari se sternesca reminiscintie superaciuse in noi, speranti'a, ca fia-care anu si are si progresulu seu, ne incurageza pentru viitoriu. Acesta sperantia ne sioptesce mereu, ca si cu afacerile nostre se potrivesc dicerea: „tantae molis erat romanam condere gentem.“

Diferenti'a in cuprinderea situatiunei nostre, scimu ca a facutu, ca sa intramu in anulu acest'a sfasiati in pareri; a facutu ca sa vedemu unele ocaseuni de a intru cu efectu in actiunile miscamintelu politice, nefolosite, seu paralisate si de a gu-

sta apoi si tristele urmari ale acestei sfasieri. Vedemu si astadi ca o parte din noi nu considera impregiarile cari au fostu la alte popore, pentru de a face o drepta aplicare cu acele la impregiarile nostre. Asia d. e. suntu multi cari au tinutu, si mai tinu inca, la resistinta passiva *), dupa modelulu magiarilor; dara nita, ca ei schimba efectulu Ungari ei, unde tote poporele, fara de exceptiune, in unu punctu au facutu resistinta passiva: cu efectulu unui singuru factoru alu Transilvaniei. Adeca, cu efectulu alu unei nationalitati, precandu trei factori recunoscuti prin legile in vigore, adeca trei nationalitati din Transilvania, nu vrura din capulu locului sa scie de nici o resistinta. Vedemu ca o parte mare asi'a dara, fipsandu-si privirea politica la impregiaru speciale, trece cu vederea cursulu generalu ce domnesce in Europ'a, carele face din egala indreptatire a poporeloru numai o cestiune de tempu, seu o aterna de puterea vitala a unui poporu.

Din acest'a su urmatu esitarea in urmarirea continua a intereselu nationali, acolo, unde li aru fi fostu loculu. Din acest'a o insemnata dovoda de necuprinderea intereselu nostre proprii, carea, mai departe continuata, aru pute aduce numai vatemarea pretensiunilor, ce e indreptatita natiunea romana de a le face.

Reasumandu, putem dice, ca deca vremu sa inregistramu din actiunile nostre politice din anulu trecut, amu are a se face, deca amu sa trebuia sa facemu, decatu ceea-ce s'a facutu. Ce e dreptu ca anulu acest'a, catu ne privece pre noi romanii inca a fostu intardiatoriu, caci cestiunea nationalitatiloru si a confesiuniloru, cestiuni vitale pentru noi, precum si a uniunei Ardealulu nu a venit pre tapetu.

Incheiamu dorindu natiunei nostre succese mai bune in anulu venitoriu pe terenulu politicu, desvoltare pre terenulu bisericescu, nationalu si socialu.

In acest'a dorintia a nostra cugetamu ca amu euprinsu totu ce se pote dori unui poporu si in acest'a se cuprinde chiaru si ferierea altor'a de alte nationalitati conlocuitori precum si a fia-cariu romanu binesimtiltoriu.

Deci, desbracati de necesurile anulu vechiu, sa ne revedemu cu puteri noue in anulu nou! Sa ne intalnimu acolo activi, unde ne va chiama interesulu patriei si alu natiunei.

Eveneminte politice.

Sabiu in 23 Decembre.

De dincode de Lait'a a incetatu desbaterile dietali pre unu tempu. Dincolo a inceputu ministeriulu parlamentariu activitatea sea. In aceste putine s'aru cuprinde partea cea mai esentiala a lucruriloru politice din interiorulu monarchiei.

Ce se atinge de politica austriaca in afara, „Dresdner Journ.“ aduce o corespondintia din Vienna, carei diuarele prussiane i atribuie mare insemnate. In acea corespondintia se dice: „Programulu politicei esterne alu cancelariulu austriacu si are radacina sea in sentintia: Pentru imperiulu acest'a, abia pus in stare, de a-si deosepta puterile sele si de a si le intrebuintia, de a se desbraca de relele ereditate, acum si inca multa tempu aru fi resbelulu o nenorocire imensa. Nimit'a nu aru pute justificati intreprinderea unui resbelu afara de necesitat'a respingere a unei amenintari de dreptulu seu a unei periclitari notorice a conditioniloru existintiei Austriei. O conditiune de existintia pentru Austria aru fi periclitata, esemplulu acest'a trebuie anume adusu inainte, deca s'aru intreprinde in ade-

vern ceea ce numesce propaganda slavica, „misiunea eliberarei orientulu“. Din contra nu se periclitaza nici o conditiune de existintia pentru Austria prin indeplinirea unitatii Germaniei si Italiei. Unu statu, fia acel'a putere mare seu nu, nu pote sa lase a i se vatem'a conditiunea existintiei sele afara, deca renuntia dela existintia sea. In Austria pote asi'a dara numai fi vorba la eventualitati anumite, de unu resbelu de apurare, carele aru trebui sa se porte neapertu pentru interesele sele, vitale. In unu atare casu computaza imperiulu la patriotismulu cetatieniloru, cari tocma acum au capetatu libertati politice si religiose cum nu le are alu doilea statu pre continentu. Pentru combinatiuni politice seu chiaru pentru asi'a numite „prestigiuri“ nu se va face apelu la patriotismulu cetatieniloru, nici pentru recastigarea perderiloru si a inflintiei, cari s'au perduu din caosa unei politice scurtu vedatoare, dara cari suntu acum de a se numer'a intre faptele implinite. Cumea de prezentu aceste suntu ideile cele din urma a politicei austriace, nu mai e secretu pentru acei ce voru se auda si se intielega.

„N. Al. Zig.“ ia ansa dela acestu articulu si se exprima asupra politicei esterne austriace cum in urmatoarele: In interesulu Germaniei si alu statulu austriacu gratulamu cu sinceritate cabinetulu de Viena pentru aceste opinii. In loculu neincrederei si temerei va pasi totu mai multu si mai multu simtimentulu securitatii si poporele inrudite se voru omple de acea inisice binefacatoria, carea resare din consciintia, ca cararile amendoru a nu se voru incrucisati in decursulu naturalu alu lucruriloru.

Dela 1859 incode candu Napoleonu alu III la gratulatiunea ce i se facu de anulu nou, amesteca cuvintele cele ponderose catra bar. Hübner; ambasadorele austriacu, fiindu ca urma dupa aceea resbelulu din Italia. — lumea s'a dedatu a da o mare insemnate responsuriloru lui Napoleonu la gratularile ce i se facu de anulu nou. De atunci incode s'a dedatu insa si alti regenti, unde e obicei a gratula corpulu diplomaticu seu alte corpuri inalte de stat, a impliti cate o frasa atingatoare de politica generale in responsurile lor. De aceea lumea abia accepta in dia de 1 Ianuariu (cal. n.) sa veda ce va aduce sirulu electricu din vorbirea unui seu altu potentatu. In acestu anu avemu trei responsuri la gratulatiuni de anulu nou si adeca, a lui Napoleonu III imperatulu Francesiloru, a Regelu Prussiei si a Regelu Italiei. Tote trei suntu in unu tonu de totu pacinicu, nici pomenire de vre-unu nooru pe orizonulu politicu. Ba a Regelu Italiei si indrepta privirea numai asupra reformelu interne, ca si cum in primaver'a viitoare Europ'a aru accepta nimit'a alt'a decatu pacea generale. Contrastulu cuvintelu imperatesci si regesci rostite cu ocaseunea anulu nou e mare fatia cu pregatirile ce audimu ca s'a facutu in Francia, acum de multu tempu, cu planulu de mobilisarea in Prussia, cu imprumutulu de carele era vorba deunodite in camera italiana, si cu concentrarea trupelu rusesci, de cari s'a scrisu de atatea ori ca stau concentrate la marginea Galitiei si in fine, candu s'aru a-deveri: cu ataculu intre cavaleria austriaca si rusesca la marginea galitiano-rusesca.

Presupunerile diuastice, cu tote ce situatiunea pare asi'a posomorita, vine sa le demintia „Constitutionalulu“ ca pre nise scornitari reutaciuse. Aceasi foia asigura ca Napoleonu cu ocaseunea anulu nou nu s'a exprimatu catra nimenia de asi'a, incatu sa se pota conchide vre-unu resbelu in viitorulu celu mai de aproape; ba afirma ca niti odata nu s'au schimbatu gratulatiunile intre suveranii Europei mai intimu ca cum s'a intemplatu in anulu acest'a.

*) In fapta au parasitu resistinta de multu.

Ministeriul italianu după multe încercări a succedut să se constituie. Menabrea e presedintele alu consiliului de ministri și ministru de externe, Cadorna e de interne, Cambra y Digny de finanțe, De Filippi justiție, Ribotly de marină, Bertole-Viale de reșebu, Cantelli lucrările publice, Broglie instrucțiunea publică, intermalu și de comerț și agricultură.

Scrierea săptămânii numită „Der Osten“ aduce sub titlulu „la situațiune în orientu“ cam următoarele:

Dlu Demetriu Brăteanu se afla venindu prestu Belgradu și Pestu în Viena. Densulu e unulu din conducătorii partidei liberale democratice. Scopulu aflării lui în Viena e a aduce pre regimulu austriacu la convingerea, ca regimulu românescu de acum pune celu mai mare pretiu pre o partare binevoitoare a regimulu austriacu la niscari eventualități ce aru putea obveni. Mai la vale dice acești fôia, ca si cestiunea unei conventiuni postale și jurisdictiunea consulară e obiectulu aflării Dlu Brăteanu în Viena, cu deosebire inse serioșitatea situațiunii asupra cărei cauta a se întielege regimulu românescu cu celu din Viena, și spre ajungerea acestui scopu sa se schimbe referințele de până acum între aceste două state în mai bune și în de acele ce sunt în stare de a însulă o încredere imprimată. Asigura în fine ca Dlu Brăteanu aru fi aflatu buna primire atătu la D. de B. u. s. t. cătu și la alti barbați de statu și e veselu ca în succesu a află idei de totu binevoitoare pentru țiera care la tramisu la toti barbații cu carii a avutu intalnire, asiă încatu numai pôte fi indoiela despre o succedere definitivă a misiunii sele.

Revista diuăristică.

„Wanderer“ aduce unu articulu intitulatu „Trei discursuri pacifice de anulu nou“ de următorulu cuprinsu:

„Din trei capitale ale Europei, Parisu, Florența și Berlinu ne aduce telegrafulu salutări de anulu nou, cari salutări abundeza de iubirea de pace și de sânta nispunția cătra sustinerea păcei. Cine aru pute examina animile și strerunchii domnitorilor, cari au luat cuventulu în dta de anulu nou, pentru că sa se marturiscesc, că adăruți principi ai păcei, aceluia pôte ca i aru fi data a-si face nisce idei proprie și curioșe despre sinceritatea celor vorbite de înaltii vorbitori. Nôue firesce ca asiă ce-va nu ne pôte trece prin mîinte: noi cauta sa luăm actulu numai despre acea impregiaru, ca cuvintele loru de pace se nimerescu foarte reu cu faptele cele resbelice. Impresiunea ce a făcutu cuvintele acele asupra noastră o vomu reproduc prin o asemenare nepretensioșă. Sa-si cugete cine-va unu calatoriu pacinicu, carelu nu aru avé nici o suspiciune și nici unu cugetu rezervatu, și carele după o absentia de mai multu ani s'aru reintôrce din țierile de preste mări îndepartate, în Europa. Elu sa vina adeca din ținuturi de acele, în cari nu au pututu strabate nici o scire despre întemplările nôstre din urma și elu aru avé a-si formá însusi o judecată despre gîrștirile nôstre. Ce aru trebui elu sa veda și ce sa observeze? — În totu continentulu aru trebui sa veda, ori în câtrău și-aru îndreptá privirea, armări, abonări la puscii de cele nôue și experimente că aceste, probe de ajustări nôue, pregătiri pentru introducerea de sisteme nôue de apărare, aru trebui sa veda, cu partea noastră de lume e învestată de arme și cum acele nu potumănti de frică ca înarmarea acestu nu va fi suficientă (de ajunsu) pentru siguranța Europei. Ce înimicu sta înaintea portilor? s'eu aveti de a acceptá o invasiune de mongoli? — Asiă aru întrebá calatoriulu, pentru că sa-si clarifice situațiunea cea înfiatoră, carea ne necesită la cheltuieli resbelice asiă de enorme.

„Responsulu aru fi: O amice tu retacesci foarte! Noi traim în mijloculu păcei! noi cu totii nu vrem alta decâtu pace, noi iubim pacea preste tôte și unim resbelulu că cium'a. Si precum cugetăm noi asiă vorbescu și domnitorii nostri; ceteșce numai, cătu de pacinicu a vorbitu domnitorulu franceșiloru la anulu nou, cătu de pacinicu regele Prussiei și alu Italiei. Ce respectu aru capetá strainulu din vorbirile acestoru capete încoronate, nu scim; scim inse, ca elu deca aru fi omu cu judecata și pricepere, aru pune armările și pregătirile resbelice în un'a, și cuvintele principiloru de pace în alta cumpena. Asiă facemu și noi.

„Domnitorulu franceșiloru a descoperitu trami-

siloru acreditați la curtea lui, ca dorintia lui nestramutata e de a trai în pace cu tóta lumea și de a sustine cele mai bune referințe diplomatice. Pre candu inse asigura elu Europa despre acestu pune pre ascultoriulu corpu legislativu sa voteze o lege de armata, carea da preste unu resimtiementu aduncu alu Francei, dara, carea dejoca imperatulu spre liberă dispozițiune mai multu de unu milionu de luptatori pentru ori ce momentu. Atătra ómeni, adeca atătra franceși înarmati nu voru puté stá multu fâra de lucru. Pre armata acestu asiă de tare immulăta o va apucá urilulu și imperatulu va trebui sa-i procure o petrețere. În astfelu de impregiarii voru resultá frumoșe referințe cătra puterile vecine, referințe de totu neplacut, ce stau în contrastu cu dorintiele, căroru Louis Napoleonu le dede expresiune în cuventulu de anulu nou. Francea, carea nu e amenintata de nici o parte impinge cu armările ei spre resbelu; ea va resbelu si lu va si avea. Deca Ludovicu Napoleonu afirmu contrariulu, apoi însemneza atătu cătu si famosulu: „Imperiu e pacea“ — unu motto, carele s'a implintit în Crimea în Italia și Messicu în unu modu foarte curios.

Despre discursulu regelui Prussiei dice „Wanderer“ ca nu scie, deca are elu sa fia explicatiunea planulu de mobilizare ce l'au predatu mai înainte generaliloru, s'eu ca planulu are sa explice discursulu regelui.

Despre Victoru Emanuelu dice același diuăriu ca regele vorbesce cătra deputati, că si candu aru fi pacea cea mai adena.

În „Tromp. Carp.“ celim:

„Lucrurile din afara se agraveza și întocmai că noorii cari se concentra în peclă ce precede vijeli'a, puterile europene se desfoșura și se restringu în ele inse-le cu o activitate prodigiôșă, dara muta. Adversarii se atinta si-si crasnescu fâra a dice o vorba.

Francea arméza 1,300,000.

În Roma'stun astadi 50 de mi, pentru ca se scie sistemulu francesu a dice ca are 10 acolo unde are 20; sistemu de difere de alu celoru-lalte puteri cari spunu 20 acolo unde au 10.

Pressa francesă. — si cea mai pacinică, — si opiniunea publica în Francea, — si cea mai burgesa, — suntu spre bataia. Si negresitu ca Napoleonu III nu va primi sa se sferșieca în betrănetiele lui tradițiunile napoleoniene și sub imperiulu seu sa sufere Francea unu scadiementu.

Resbelulu este eminentu și, cu cătu se întărdie, cu atătu va fi mai crancenu și mai teribile.

O coalițiune mare și serioșă se redică contra Francei și contra dinastiei napoleoniene, și Francea pare ca-si înaltia talu'a pre cătu se radica coalițiunea.

Guverulu austriacu si-va elu stupănu pre simpatihiele germane cari suntu în Austria?

Ungaria, care este astadi forța Austriei, simpatisă-va cu Francea s'eu cu aspirațiunile Prussiei? Unu jurnal eminentu magiari dicea mai de unedile ca elementulu civilizatoriu este mai multu în rasța germană, și ea Ungaria, care e setôșă de civilizațiune, nu pôte sa între decâtu în elementulu germanu. Greu vorba-si înspaimentatôre pentru noi, cari ne credeam despartiti de Germani'a prin naționalitatea magiara, atătu de viua si atătu de vigorôșă.

Austria ce va putea face în desacordulu cu Ungaria?

Italia, naturalu aliata a Francei, se frumenta în nenorocirile ei; si, fatalmente, va luptá contra naturei ei.

Coalițiunea dara germană va fi dela Baltica pâna la Adriatică și dela Baltica pâna la marea Nordulu, redimata pre Russia.

Francea deci are sa dica: acum s'eu neci odată!

Albionu suride s'eu se îngrijesce? De ce aru avea sa se îngrijasca mai multu? de Francea lui Napoleonu III, s'eu Germani'a lui Bismark? Si candu Germani'a cu Russia s'aru întielege într'ale Orientelu, cum iaru veni Englierei?

Coalițiune pentru coalițiune, Engliera nu pôte face altfelu decâtu sa fia cu Francea, că expresiune a unei si aceiasi civilizațiuni.

Din foile Turciei pare ca aru resultá o asigurantia contra chibzuitorulu ce s'aru fi facendu între Prussia și Russia despre dens'a, și negresitu ca

deca unirea Englierei cu Francea nu se va vedea în resbôiele din Germani'a, acestu unire nu se va mai ascunde candu se voru ivi lentative contra Turciei.

Care va fi politic'a nôstra în aceste peripele?

Noi avem o politica tradiționala care a devenitu naționala chiaru, pentru ca ea a fostu conservarea nôstra pâna astadi. Acestu politica s'a manifestatu destul de clăru ori de câte-ori a vorbitu națiunea, car nummă guvernulu ei: ea s'a manifestatu la 1821 și la 1848.

Urma-vomu cu dens'a? O întielegu ómenii nostri de statu la putere astadi? De unde voru fi venindu inspirațiunile ministrulu Bratienu? din Parisu s'eu din Berlinu? Si pre cine insielăm? pre Bismark, s'eu pre Napoleonu?

„Rom.“ vorbindu despre situațiune dice:

„Intorcendu-ne spre Germani'a gasim u asemenea că fiendu ca ea merge în conformitate cu legile naturale, nimenea nu se pôte opune puterulu corinte. Suntemu asemenea în dreptu a crede, ca nu Francea și marea ei imperatore, cari cei d'antău au radieatu în tóta Europa stindariulu naționalitatiloru, voru voi se combata unitatea Germaniei. Si apoi, în faptu unitatea este dejă făcuta. Germani'a a datu în mânele regnulu Prussiei puterea armata, și tôte celelalte puteri au recunoscutu, acum'a că totu deun'a, ca ceea-ee voiesce o națiune este bine și dreptu a se face, tratatulu dela Prag'a în faptu, a fostu ruptu. Candu dar faptulu s'a făcutu, cumu se nu credem ca neci o putere nu va incepu unu resbelu pentru nisce simple forme, singurele ce au remasu inca de făcutu?

Deca inse, mergendu după legile naturei, avemu dreptulu a crede, celu puțin a sperá, ca nu se va deschide resbelu neci între Italia și Francea, neci între acestu din urma și Germani'a, totu acele legi ne facu a crede ca nu vomu putea scapa în primaver'a viitoare de resbelulu Orientelu. În Italia și în Germani'a resbelulu se pôte înlaturá, fiendu ca aceste națiuni mergendu spre unitate, lupt'a în contra loru aru fi nedreptă; aru fi lupt'a în contra legiloru naturei. În Oriente din contra, lupt'a fiindu provocata de legile naturei, este invederatu, este logicu ca torintele nu va mai putea fi stavilitu. Cine dar nu vede ea în ori ce casu, întieptiunea, instinctulu de conservare ne ordina sa ne pregatim, și sa ne pregatim bine și cu ori ce pretiu, pentru că sa ne punemu în stare de a ne implini misiunea ce ne este impusa prin gîntea nôstra, prin pozițiunea nôstra geografica și prin starea de fremantare în care se afla întregu Europa.

Este cu putintia, dîșerăm, este de speratu ca nu se va deschide unu resbelu între Italia Germani'a și Francea. Avemu încu dreptulu a crede ca nouele alianțe ce se voru face, ce se facu, voru fi între Francea, Italia și Germani'a, căci aceste suntu alianțele naturale. Cuvintele adresate de Imperatulu Napoleonu, ambasadelui noui confederațiuni germane ne da unu nou dreptu a crede astfelu. În ori ce casu inse, suntemu datoru a ne pune în pozițiune de a ne putea implini misiunea nôstra, datoriele nôstre.

Francea, națiunea cea mai puternică și cu tôte aceste, simple trebuită, în fati'a situațiunii actuale a Europei, a dice Camerei prin primul ei ministru:

„Asiă dar, astadi, trebeu sa fimu gata mai multu decâtu ori cându; si fiendu ca armata permanentu este prea costatôre, în viitoriu ea va fi înlocuita cu garda națională, pentru ca costu mai puțin.“

Ministeriulu transilvanicu

s'a constituitu. Diuărule oficiale din 1 Ian. n. aduce următoarele, autografe:

„Iubite principe Auersperg! Te nurescu de presedinte în consiliulu Meu ministeriale pentru regatele și țierile reprezentate în senatulu imperialu.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosif u. p.

„Iubite conte Taaffe! Miscandu-Te dela conducerea ministeriulu de interne, Te nurescu de locuțiunte a ministrulu-presedinte și Te încredintezu în acestu calitate a conduce agendele ministeriulu pentru apărarea țierei și securitatea publică.

Pentru recunoșcerea serviciiloru însemnate ce

le-ai indeplinitu in calitatea de mai nainte, Ti oferscu crucea cea mare a ordului Meu Leopoldinu.

Vien'a, 30 Decembre 1867.
Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite nobile de Plener! Te numescu de ministrulu Meu la comerciu.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite cavaleru de Hasner! Te numescu de ministrulu Meu la cultu si instructiune.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite conte, Alfredu Potocki! Te numescu de ministrulu Meu la agricultura.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru Giskra! Te numescu de ministrulu Meu la interie.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite profesorü Herbyst! Te numescu de ministrulu Meu la justitia.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru Brestell! Te numescu de ministrulu Meu la finante.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru Berger! Te numescu de ministru alu Meu.
Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Afara de acestea, se mai publicara cate-va autografe de importanta mai putina, precum unulu câtra Auersperg, pre care, in urmare a denumirei de ministru, lu misca dela presiedintia casei de susu, si pentru servitiile in calitatea de mai nainte i rostesc recunoscintia deplina, altelu câtra Giskra, pre care, totu din aceeai cauza, lu misca dela presiedintia casei ablegatorulu senatulu, si totu pentru asemenea servitiu i da ordulu coronei de feru clas'a a doua fara taxa, altulu câtra Becke, pre care pentru servitiile in calitatea de mai nainte lu decora cu ordulu coronei de feru, clas'a antaiu, — in fine unulu câtra Hye, pre care miscandu-lu din postulu seu si rezervandu replicarea i rostesc recunoscintia si lu decora cu ordulu coronei de feru clas'a prima.

Bungardu langa Sabiu 29 Dec. 1867

Cu ocaziunea siedintiei Comitetulu Parochialu tinute la finitul anulu acestuia s'au gasitu de bine a se lua in seama sporiulu, trebiloru bisericesci si scolare sub presiedintia Preotulu nostru Teodoru Necsia in titorii aflatori langa sine, incependu dela 20 Iuliu 1850.

La 20 Iuliu 1850 candu au fostu dlu'a inceperii functiunei susu mentianatulu preotu in comuna acesta s'au gasitu averea banala in lad'a bis, nostre 79 fl. 73 xr. v. a. fiindu de titoru Georgiu Macaveiu; — dela 1 Novembre 1851 — 25 Iuliu 1853 au urmatu de titoru Tom'a Ciora, — de aci inainte pana la 6 Oct. 1863 au fostu de titoru Ioann Dordea si de aci inainte s'au asiediatu inca unu alu 2-lea titoru Ioane Modranu totu cu Parochulu in frunte, iera la inceputulu an. 1866 au pasitu, Comitetulu parochialu cu presiedintele seu parochulu locale susu mentianatu in activitate.

Astadi suntemu urcati cu averea banala in lad'a nostra bis. in 2208 fl. 77 1/2 xr. v. a.

S'au staruitu prin susu mentianatulu presiedinte cu Epitropi bis. langa sine, — incatu la 5 Febr. 1856 s'au comperatu o curte cu casa in mijloculu comunei numite „Scola comunala pentru poporulu gr. or. din Bungardu“ in pretiu de 2100 fl. v. a. (plattii din alodulu comunale) — afara de acestea s'au mai procuratu mobile, carti si vestiminte bis. forte pretioase, parte cu spesele bis., parte prin mijlocirea susu mentianata; — iera pre langa tote are astadi bis. nostra; totu prin staruintia susu mentianata si unele mosiutie, curgendu folosulu in casa bis. carea mai inainte nu esista.

De-si pre fia-care ann au fostu spese de diferite sume in sfera bis. din aceeai casa, — totusi

treptatu intr'unu tempu de 17 ani se vede un sporiu indestulitoriu, pentru care, despre o parte facemu cunoscutu publicului si coreligionarilor nostri si confratoru, ingrijitorii bis., iera despre alta dânu multiamita zelosiloru in sfera bisericeii si a scolei — potindu si in viitoriu buna cointelegere.

Comitetulu parochialu.

Brasovnu, 26 Decembre 1867.

Astadi in a doua serbara a Nascerei M. Christosu se desveli unu simtiu nobilu alu bravorilor nostri neguatori din Brasovnu. Ei nu lasara a trece aceste serbâri pâna a nu face nesce fapte de stima intr'ensele, pâna a nu areta semne câtra unulu din barbatii cei rari ai Transilvaniei, cari adormindu au lasatu talentele Joru se destiepe pe cei vii.

Germanii, natinea cea culta inca tardiu radicara semnele de stima poeliloru Joru, Romanii de aici nu putira a mai intarda vedindu desu momentulu ubiculu poetu alu Transilvaniei, mormentulu lui Andreiu Muresianu, care locuindu intre demni brasovienii si cantatu in mijloculu Joru.

Brasovienii nostri daru, si deosebitu domni neguatori preocupati de unu spiritulu bunu, esindu astadi din biserica dela rugaciunea dumnediesca si mergendu la Cassina spre a se ocupa cu cetitulu indata ce intrara acolo D. Ioann George Ioann dise: Poetulu Muresianu, care a vietuitu intre noi, care a cantatu dintre noi, noi trebuie sa-i aratâmu semne ca-lu pretiuimu; noi trebuie sa-i radicaâmu monumentu spre dovêda ca-lu pretiuimu.

Aceste cuvinte afara primire entusiastice. Astfelu se si incepura a contribui pentru stimabil'a faple.

Domnulu Ioann G. Ioann numera 10 galb. D. Constantinu I. Iug'a 10 galb. Dlu Prefectulu de Praovia Andreiu Detmanu 10 galb. Dlu Diamandi Manole 5 galb. Dlu Stefanu Sotiru 5 galb. Dlu Dimitrie Ioncioviciu 5 galb. Nicolae T. Ciurcu 5 galb. Stanu Popesculu doue lire.

Pana-ce scriu aceste a mai incursu bani pentru monumentulu Poetulu Andreiu Muresianu, la a caroru daritorii le voua impartasi numele dupa acesta.

Pana atunci se pote sci, ca se va aranja unu comitetu para se curate ce foliu de monumentu se fia acela. — Acum incheiu cu aceea, ca tota fapla buna si are pretiuu seu, acesta fapla a neguatorilor nostri se lauda de sine.

Bodu in 19 Decembre 1867.

Domnule Redactoru! Venindu-ne si noue a mâna nr. 101 st. Dy. din 17 Dec. a. c. si cetindu in rubrica „Varietati“ aceea ce se amintesc de corala nostru parochiala, nu potu intrelasa; mai multu din indemnulu colegiloru mei, cari mai indatoratu, intâiu: se aducu publica multiamita prea on. Prot. I. Petricu din Brasovnu, care ca unu parinte neobositu in sfera activitatiei DSele, nu lasa nimica ce merita lauda trecutu cu vedere, avendu mila si de noi, Ddieu sa ni-lu tina multi ani! a doua a detaia corulu nostru, care esista din Novembre 1865 mai limpede, adeca: elu consta sub instructiunea D. Parinte N. Popovicu, dara conductorulu e D. Iov. G. Chepcu, — din 33 membri si adeca 8 barbati casatoriti, 21 juni elevi ai scolei de Dumineca si 4 baieti din scoala de repetitiune, toti dela 13 — 31 ani fostii invetiacei ai D. Parinte. Notele nostre nu-su cele nemtiesci seu italiene, ci cele arabice, adeca: siete cifre. Dureea cea mai mare e nu dupa fondulu celu micu de 17 fl. 81 xr. v. a. cari s'au mistuitu in casa casierulu, ce-i mai multu dupa tote scrierile si compunerile corale in quartetu si si pre cinci tonuri, ce ni se mistui in casa D. instructoru si membru alu societatiei corale par. nostru N. P.

Binevoiesce Dle Redactoru a da locu acestei multiamite in totalitatea si in pretiuu-ve jurnalulu. Iosifu Menetiu act. societ. corale.

Din Aradu stânu dupa Albina ca acolo s'a intrunutu la invitarea facuta de DD. Protosincelu Mironu Romanu M. Filimonu si Lazaru Ionescu in 14/26 Decembre, o conferintia de inteligenti româna din Comitetulu Aradului pentru de a se consulta cu are a urma in impregiurâre de fatia.

Conferintia fu deschisa prin o vorbire acomodata, rostita de Mironu Romanu, dupa care apoi priu aclamatiune fora alesi de presiedinte alu conferintiei Sigmundu Popovicu, iera de notariu Ioane

Moldovanu; dupa aceea Lazaru Ionescu la convocarea presiedintelui a cetia unu proiectu de programu politicu, prin care spre ajungerea scopulu atinsu in epistola de mai inainte, s'au pote compune insotirea nationala a intielegintii române din comitatulu. Coprinsulu acestui programu s'au din partea conferintiei cu unanimitate, e urmatulu:

Considerandu-se cumca intru unu statu constitutiunale starea politica a unui poporu mai ales, prin insotiri se pote intâri si promova la scopulu doritu; —

Considerandu-se: ca in comitatulu Aradului si pâna acum se formara partide politice — care desi in multe se potivescu cu intentiunile nostre nu mai putinu loate ca si ale Joru, — dara totusi acele nu corespondu in tote intereselor specialu ale poporulu romanu; —

Mai departe considerandu-se: ca intielegintia româna din comitatulu acestu nu pote fi infierinta câtra trebile publice ale patriei si intre aceste câtra interesele si dorintiele specialu ale poporulu romanu; ma chiaru ca se simte naturalminte chiamata a conlucra spre promovarea acelor si a da expresiune adeverata opiniunei publice a poporatiunei române din acestu comitatulu; —

In fine considerandu-se: cumca indestulirea ulleriora a intereselor nostre nationali va atena mai vertosu dela conlucrarea solidarita intielegentiei române in afacerile autonome a municipieloru comitatense si cetatienesci; — intielegintia româna din comitatulu Aradulu compune o insotire nationala româna pre langa umatoriulu programu politicu:

1. Partida nationala româna din comitatulu Aradulu pe langa pastrarea credintiei stramosiesci câtra tronu si dinastia domptore, se declara pentru principiile cele liberale care a produsu asie diamintele democratice ale legiloru din anulu 1848; recunoscere intregitatea patriei comune, si voiesce sustinerea si desvoltarea constitutiunei acesteia asiediate pe reprezentatiunea poporale si garantata prin legi fundamentali; — deodata inse partida a cest'a e convinsa: cumca deslegarea cestiunei de nationalitate pe temelulu principiulu de egalitate completa spre indestulirea tuturor poporeloru patriei este nu numai drepta, cayinstita si neamenabila — ci aceea sta chiaru intru interesulu principale alu consolidârei patriei, si libertatii constitutiunale, — din ce molivu partida e convinsa si despre aceea; ca prin realizarea acestoru principie pe calea legislativa: constitutiunea patriei e de a se complini cu legi corespondentorie si in privint'a acest'a; in fine partida se de hiaru pe langa principulu egalitatei tuturoru confesiuniloru organizande pe temelulu reprezentatiunei poporulu.

2. Conformu principiiloru manifestate, partida intre marginele legiloru sustatore va conlucra din tote partile la promovarea bunului publicu alu natiei române din acesta tiera in genere; precum si la promovarea intereselor specialu ale poporatiunei române din comitatulu acest'a.

3. Membru in partida acesta pote fi ori care romanu din comitatulu Aradulu proviedutu cu dreptulu alegatoriu si care seu prin subscrierea programulu acestuia seu si atuncu se declara de a gelasi.

4. Pentru buna cointelegere si conlucrare solidarita in tote agendele partidei, membrii acesteia se indetorescu parerile Joru individuali ale su-pune totdeun'a votulu majoritatiei.

6. Trebile partidei le va conduce unu comitetu permanentu alesu de adunarea generale constituanta.

Aradu, 25 Dec. nou 1867.

Programulu acestu primindu-se cu unanimitate, pentru organizarea partidei s'au alesu prin aclamatiune unu comitetu statatoriu din 50 de membri.

Dupa acesta conferintia s'a si declarat de incheiata si intonandu cu totii 3 strofe din imnulu popularu „Destiepte-te Române!“ „Priviti mare-tie umbre“ si „Preoti cu crucea in frunte“, fecera locu conferintiei comitetulu, care indatu si alese 2 presiedinti si 2 notari si se alese o comisiune din 10 membri pentru a elabora unu regulamentu pentru partida constituanta, fendu insarcinata si cu agendele necesarie si cu conchiamarea comitetulu, candu va fi lipsa. Acesta comisiune consta din 2 presiedinti: Mironu Romanu si Sigmundu Popovicu si membri: DD. Ioane P. Desseanu, Lazaru Ionescu; Emanulu Misiciu, Vic. Philimonu, I

Bosiu, Ioann Ratiu, I. Goldislu si Emericu Stanescu.

Principatele române unite.

Alegerea s'a terminat si camerele se vor deschide in decursul lunii lui Ianuarie (15) 1868. Rezultatul alegerilor dupa partide se dice ca a fost 82 deputati guvernamentali (liberali) 20 deputati din centru liberalu, 18 din centrulu propriu si 19 din parti'da conservativa (boieri); 18 alegeri mai sunt de a se face.

Dupa cum se vede din unu referatu câtra consiliulu ministrilor, dela Ianuarie 1868 incolo, cursulu monetelor straine se va schimbâ dupa proportiunea urmatoriulu :

TABLOU		pentru modificarea monetelor in proportia justa calculata dupa napoleoni a 20 lei noi.	
	lei vechi		lei noi
1 Francu	2 28	In proportie	1 —
1/4 Napoleonu	13 20	"	5 —
1/2 "	27 —	"	10 —
1 "	54 —	"	20 —
1 Lira otomana	62 —	"	22 96
1/2 "	31 —	"	11 48
1/4 "	15 20	"	5 74
1 Lira sterlina	67 20	"	25 —
1/2 "	33 30	"	12 50
1 Galbenu austriacu	32 —	"	11 85
1 Imperialu rusu	55 —	"	20 37 (?)
ARGINTU			
1 Icosaru	12 10	In proportie	4 52
1/2 "	6 5	"	2 26
1/4 "	3 2	"	1 13
1 Rubla rusa	10 20	"	3 87
1/2 "	5 10	"	1 94
1/4 "	2 25	"	— 97
30 Capeici vechi	3 6	"	1 16
20 "	1 34	"	67

15	"	"	1 15	"	— 50
10	"	"	— 37	"	— 33
1	Stantiu austriacu		2 10	"	— 84
1/2	Stantiu		— 15	"	— 42

Varietati.

** (Denumire.) Pre bazea alegerii sinodului protopresbiteralului tractului Zarandului, Consistoriulu arhidiececesanu gr. or. din Transilvania a denumitu pre Secretariulu consistorialulu dlu Moise Lazaru de Protopresbiteru in numitulu tractu si in dlu'a nascerei dlu'i s'a si chirotesitu.

In loculul densulu s'a denumitu provisoriu de secretriu dlu Dr. Demetriu Racaciu.

** Principele Carolu alu Romaniei a daruitu pentru sustinerea Capelei romane din Parisu o subventiune anuala de 1500 franci din cuti'a sea privata.

** Pester Journal¹⁴ afla din impartasire privata demna de credintia, ca in dilele aceste a fostu unu atacu (Scharmützel) intre trupele marginosie russesci si austriace (dupa cum se suna cavaleria). Ataculu a costatu victime insemnate de omeni.

** Scirea, ca puscile cele noue se dovedescu de neintrebuintavere, o deminte W. Ztg. in modu decisivu si adauge, ca puscile cari caletorescu spre Vien'a sunt de cele vechi si se trasportu in arsenalulu de acolo spre a fi prefacute. Pre câtu amu pututu aflâ, puscile cele noue dau pre minuta 16 puscaturi; celu mai slabu puscasiu da 10. Pana acum insa deprinderea lipseste, încâtu ckiaru si barbatiloru dedati cu manuirea armelor cu mecanismi mai complicati, nu le succede manipuliunea neimpedecata la descarcatul pusciloru noue.

** Din Orestia se scrie la H. Z. cu ocaziunea tergului de septemâna din 23 Decembre s'a intemplantu o crima inofioratâ. In bol'a comerciantelui Catana (mai nainte firm'a Spiridonu Tatarti) a intratu unu licentiatu sa cumpere. Elu inse vendiendu imbuldiel'a a luat o carpa si a ascuns'o. Observandu acestâ comerciantulu a alergatu dupa

intorca obiectulu furatu scote cutitul si junghia pre bietulu pagubitu, încâtu cade fâra de simtire la pamentu. Vulnerarea i o facu in spatâ penitruca a buna sâma s'a intorsu candu a vediotu cutitul, si cu tôte ca e periculosa e sperantia ca se va insemtosia.

** Epidemia de vite a mai incetat la Semerea, dara se arata in alte multe parti si dupa cum spunu cei mai multi, bol'a in cele mai multe casuri e importata.

** Adou'a di de craciunulu nou s'a intemplantu in Desiu de unu economu si-a lasatu copilulu in casa. Elu era facutu focu inainte de plecare. Pana a se întorce a casa, esindu focu multu in casa, copilulu ce se aflâ intr'ens'a s'a inecat (de fum) si a muritu.

** Anunciâmu ca amu primitu brosiur'a prima din Amvonulu. Consta din 2 côle si unu partrariu in octavu si cuprinde: I unu cuvantu câtra p. o. cleru romanu, II Predice de dominece si serbatori; serbatorea taierei impregiuru si a anului nou, III Predica la duminec'a dupa Botezu, IV Predica la duminec'a lui Zacheu si V retoric'a sacra. La finea pagineloru brosiurei se escrie unu premiu penitru „cea mai buna predica pe Duminec'a S. Rusalieloru de 4 galbeni“.

Cu numerulu acest'a se incheia abonamentul pe anulu 1867. Ne rogâmu a grabi cu abonamentul celu nou, caci altu felulu lesne vomu veni in neplacut'a puseitiune de a nu puté servi cu nrii dela incepntu. Mai departe ne rogâmu a se adresâ in tôte afacerile de bani deadreptulu la Editor'a foiei, penitru evitarea confusiuniloru.

La revedere in anulu 1868 !

Burs'a de Vienn'a.

Din 30 Decembre 1867. (11 Ian. 1868.)

Metalicele 5%	56 80	Act. de creditu	118 40
Imprumut. nat. 5%	64 80	Argintulu	184 50
Actiile de banca	684	Galbinulu	5 73 1/2

ASSICURAZIONI GENERALI CU PRIVILEGIU C. R. IN TRIEST,

intemeiata in anulu 1831,

cu unu fondu de sigurantia dupa bilantiulu, publicatu in 4 Novembre 1866, de 24,463,860.

primese pentru premii forte potrivite:

a) asecurantiu contr'a pagubiriloru prin focu;

b) asecurantiu pentru viet'a omeniloru, cu si fâra profitu, de capitale, pensiuni si rente, precum si asecurantiu de zestre.

Societatea, indreptatita de a esercea tôte plasele de asecurantiu, cari suntu iertate dupa legi, au fostu dintre tôte institutelle austriace de asecurantiu cea d'antâin, carea au introdusu asecurantielle vietiei si au purtatu inca din inceputu neintreruptu grija pentru ele, câ sa oferesse participatoriulu tôte comoditâtile ce suntu impreunate cu o soliditate duratâre a societâtiei.

Inre combinatiunile diferite ale asecurantieloru pentru casulu de mörte ne oferesse la tarifulu II. cu profitu inlesniri deosebite, de öre—ca la ceste din urma da societatea participatoriulu din profitulu, ce resulta, 75%, prin ceea—ce se reduce plat'a premieloru la o suma cum se pöte de mica.

In anulu 1862 se urcâ profitulu de impartire la 74²⁷/₁₀₀ proc. in anulu 1863. se urcâ profitulu acest'a chiaru si la 98⁶⁴/₁₀₀ proc.; in anulu 1864 la 70⁸³/₁₀₀ proc.; in anulu 1865 la 13 proc. si in anulu 1866 la 25⁵¹/₁₀₀ proc. ale premieloru platite. Forte observabilu este, ca danu'a (pagub'a) ce se pöte face intr'unu anu o purtâ institutul singuru; folosulu acest'a este forte mare, de öre—ce bilantiulu se incheie din anu in anu, eara profitulu ce se cuvine in privinti'a poliiteloru, cari si perdu valörea prin mörtea asecuratului seu prin inecaterea de a platî premiele, trecu in proprietatea celoraltu participatori.

In ce mesura urcata a esperimentatu societatea folosint'a sea se vede de acolo, ca ea au platitu dejâ dela inceputulu ei

63,945,001 f.

pentru danu in urm'a mortiei a **3555 partite**

asecurate **3,823,446.**

Reservele cari se urca

la **12,684,750 f.**

precum si celelalte fonduri

Sum'a, carea asecura societatea dupa bilantiulu mentionnatu, au ajunsu la cifra cea forte insemnata mai multu de

819 milliöne florini,

cu unu venitu de premii si interese de

8,000,000 florini,

in care insa nu se cuprinde si sum'a cea insemnata a tontineloru si a venituriloru pre vietâ.

Ajudecarea acest'a via ne da documentulu celu mai adevratu despre increderea din tôte partile, de carea se bucura societatea in urm'a apretiuferi acurate a soliditâtiei administrâriei seel interne, earaprin sumele enorme de garantia se oferesse publiculu tóta sigurantia, ce se pöte dori.

Subscris'a agentia principala se recomanda dara onoratului publicu, doritoriu de asecurantiu, a se adresâ in ori—ce casu câtra dens'a si ea este gat'a de a servi cu ori—ce informatiuni in privinti'a acest'a Sabiu in 10/11 1867.

Agentia principale a asecurantiel generalu cu privilegiu c. r. in Triest:

Paulu Nendvich.